

TALLINNA POLÜTEHNIIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 18 (1060)

Reede, 28. mai 1982

XXXIV aastakäik

VALIMISTE EEL

18.—28. maini on TPI õppegruppides tutvutud ja tutvutakse ÜLKNÜ XIX kongressi materjalidega.

30. mail kell 10 on sõjalise kaatedri klubis loeng «Nõukogude valimissüsteem on kõige demokraatlikum maailmas».

Maikuu jooksul on olnud valijate klubis rohkesti huvitavaid

üritusi. Näiteks:

3. mail avati raamatukogus näitus «Rahvusvaheline kommunistlik liikumine praegusel etapil».

4. mail kohtuti aulas filminäitleja Jevgeni Morgunoviga.

Filmiklubis tähistati NSV Liidu 60. aastapäeva 4. mail filmiga «Kangelased».

5. mail oli rahvusvaheliste suhete klubis loeng teemal «Po-

liitiline olukord Salvadoris».

8. mail tähistati TPI mälestuskivi juures miitinguga võidupäeva. Glehni lossis toimus 8. mail sõpruskontsert — kohtusid TPI ja Riia PI puhkpilli-orkestrid.

10. mail oli noorlektori päev.

11.—14. mail kohtusid kommunistlikud noored ELKNÜ Keskkomitee ja ELKNÜ Tallin-

na Linnakomitee juhtivate tootajatega.

Hulk üritusi on korraldatud noorele valijale — vestlused teemal «Valijate õigused ja hääletamise kord», mitmed kontserdid, kohtumised.

Juunikuu kava pannakse üles valijate klubis (III-210) ja peahoone fuajees. Valijate klubi juhataja on Vjatseslav Smirnov NLKP ajaloo kateedrist.

20. JUUNIL
ON KOHALIKE NÕUKOGUDE
JA
RAHVAKOHTUNIKE
VALIMISED

Kongress? Minu jaoks hakkas see pihta vähemalt reede õhtust nädal enne ärastitu, mil kirusin komsomoli, et see teeb selliseid avastusi: tarvis kähku kõnet ja vene keeles. Kui reede õhtul oma ülesandest mingi ebamäärase pealkirja all kuuled, siis on esmaspäevaks raske nõutut täita. Aga pühapäeval, pigem juba esmaspäeval kell 0.30 lõpetasimegi tõlketöö. Aitäh. Asjasse täiesti puutumatut tõlkija kannatlikkus oli hämmastav. Esmaspäeval sibiin ainult mõned korrad komsomoli keskkomiteesse. Niisugune kirolukord on nii omane komsomolitööle, eriti veel enne sellist suursündmust.

Aeg kadus. Juba koonusimegi

REEDE, 14. MAI

hommikul, andsime ära pagasi, mis markeeriti delegaadi nime ning hotelli «Rossija» toanumbrit sisaldava infoga. Edasi liikusid sedeldatud pambud juba ilma meieta. Ohtul kell 18.50 rongile... stopp! Enne tuleb läbi teha veel mõned tseremooniad: pildistamine, intervjuud (kuidas taju on jne.). Delegaate saatvad rajoonide-linnade komsomolijuhid, sõbrad-tuttavad-sugulased ja töökaaslased õnnitlevad lilledega, soovivad head töömeeleolu. Lõpuks istume «Estonias», tervenisti meie päralt vagunis nr. 13 ja lehvitate...

Moskvas püüavad pilku komsomoli suursündmust osavõtjaid teravitavad plakadid, loosungid, tillitab «Aktuaalne Kaamera», vakalis võtab meid vast vene rahvariides neiu, kes hoiab kädel lumivalget käterätikut leiva ja soolaga. Leib on tšelne meistriteos, sealsed pagarid on nikerdamiskunstis osavad. Vastuvõtjate tulbid täiendavad meie lillebukette. Soolja vastuvõtu tõttu olime kõik veidi endast ära.

Numbritoas ootavad meid ÜLKNÜ XIX kongressi meened, kirjandus, kongressi töös vajalikud kotid-märkimikud-pastakad. Tuba on peaaegu luksuslik. Kui tänavad ööseks vaikivad, kostab Kremli kellade hääli otse tuppa.

Saabumise päeval,

LAUPÄEVAL, 15. MAIL

registreerime end Kremli Georgi saalis. Taas pildistamised, filmimised, küsivad «Время», TASS, ... Järgneb ekskursioon mööda Kremli. Saalid, saalid, säravad, ranged, pidulikud; kaminad, küünlajalad, lühtrid, peeglid, laemaalid, must marmor, roheline malahhiit, päiklipuu... Katariina saali ehitas Peeter I ja see sisaldab armastuse- ja isamaateemalist sümboolikat; Georgi saal suursuguste lühtrite ja keerdsammastega; Vladimiri saal, kus jagatakse valitsuse autasusid; NSVL Ülem-

nõukogu saal, mis on haruldases pähklipuust.

Ohtu veetsime Suures Teatris ooperi «Carmen» etendusel. Peaosas Vene NFSV rahvakunstnik, Lenini preemia laureaat Jevgeni Nesterenko.

PÜHAPÄEVA, 16. MAI

hommikul siirdusime V. I. Lenini mausoleumi. Edasi viis meie delegatsiooni tee Tšehelina. Kõigepealt maapealsesse kuiva trenni õppekeskusse. Nägime «Saljut-6» ja «Saljut-7» makette. Vladimir Džanibekov, kes varsti stardib üles koos prantsuse kolleegiga, tutvustas meile Nõukogude-Prantsuse eksperimendi «Püramiid» sisu. Kogu maailma kosmonautide arv on 108, neist 51 meie kodumaalt.

Käisime kosmosemuuseumis, kus nägime haruldasi eksponaate: kosmonautidele kingitud meeneid, lennukangelaste atribuutikat, kosmoses kaasas olnud esemeid. Juri Gagarin oli ainuke, kes jõudis orbiidile kommunistliku noorena. Ta astus NLKP liikmeks otse kosmoses.

Tšehelinnast ära, veel tunnike ja olime vastuvõtul «ZIL»-i autotehases. Kuuleme häid, usaldavaid, lootvaid sõnu. Kohalik ansambel «Obelisk» astub üles nii sõnas, laulus kui liikumises. Muu hulgas öeldakse välja mõte: me armastame, s. t. me ei sure. Selle mõttega loekingi teise Moskva-päeva õhtule jõudnuks.

ESMASPÄEVAL, 17. MAIL viibisid meie delegatsiooni liikmed külas ministeeriumides, igati vastavalt oma elukutsele. TRU komsomolisekretär Andrus Lauren viibis vastuvõtul kõrg- ja keskerihariduse ministri V. Jeljutini juures. Kui juttu tuli üliõpilastest, suundus põhitehalepanu tudengi iseseisvale tööle õppimises. Ühiselt leiti, et tänapäeval on tarvis just füüsiliselt tervet ja vastupidavat spetsialisti. Seega on eriline tähtsus kehalisel kasvatusel. Veel käidi NSVL Liha- ja Pümatööstuse Ministeeriumis, Kaubandusministeeriumis, kirjastuses «Ирочезнение».

Minul õnnestus viibida Nõukogude Naiste Komitees, mille esinaine on NSVL kangelane kosmonaut V. Tereškova. Organisaatsiooni põhitehalepanu on suunatud rahu säilitamisele. Milleks sõda, häving, surm? Naiste peavälisanne on ju elu loomine, elu aga kannab edasi armastus.

Anti aru tehtust, räägiti tublidest naistest, töökangelastest, emadest. Ise tundsin end kuidagi tähtsusetuna ja seetõttu mitte just kõige paremini.

Kõik naisteorganisatsioonid töötavad sõdame sunnil. Nende tegevust kajastavad üleilulisel ajakirjal «Rabotnitsa», «Sovetskaja Zenštšina», «Krestjan-ka».

MINU KONGRESSI PÄEVIK

● ANNELI KUUS, KM-61
ELKNÜ TPI KOMITEE
PRESSISEKTORI
JUHATAJA,
ÜLKNÜ XIX KONGRESSI
DELEGAAT ●

Ohtu sisustasime V. I. Lenini nimelises Lužniki Keskspordipalees suurel spordipeol. Peeti mahamalematš Anatoli Karpov-delegaatide esindus, kusjuures viimaste hulka kuulus ka Maia Tšiburdanidze. Seis jäi viiki.

Et olin selles hoones esmakordselt, ei möödunud pidu sugugi muljeid jätmata. Rahvahulk oli tohutu, kuid kõik kohad hea nähtavusega. Paleel on ka hea akustika. Delegaatidele langes lausa taevast alla nelke (tegelikult pillasid neid tellingutel kõndivad sõdurid).

TEISIPÄEVAL, 18. MAIL

avati Kremli Kongresside Palees ÜLKNÜ XIX kongress. Valitud oli 494 delegaati. Nõukogude Liidus on üldse 41 miljonit komnoort. (Võrdluseks — TPI komsomoliorganisatsioonis 5076 liiget).

Saali astudes olin rabatud: presiidiumilaudade tagant paistis elav lillemeri, V. I. Lenini büst ja riigilipp, mis kõik kokku andis komsomolimärgi. Selle kõrval L. I. Brežnevi sõnad: «Parteil ja komsomolil on üks siht — kommunism.» Kogu see

kompositsioon oli tõusva paikesse kiirtesäras. Kestvad ovatsioonid, kogu saalitäis skandeeris presiidiumile: LENIN, PARTEI, KOM-SO-MOL, AU KOMMUNISTLIKULE PARTEILE, AU LENINLIKULE KOMSOMOLILE jne. Kui sisenes meie partei- ja riigijuht sm. L. I. Brežnev, pääses saalis lahti ovatsioonitorm. Rahva heameel oli piiritlematu. Kiiduvaldused olid tõesti kaua kestvad.

Oma õhkkonna pooldest on avapäeva mulje unustamatu ja jääb ilmselt kauaks püsima. Seda tunnet sõnadesse panna on raske. Tunne on suuresti erinev sellest, mis jõuab vaatajani teleri vahendusel. Oma kogemus on hoopis muud, viimseni meelilendav.

Kongressi avas ÜLKNÜ Keskkomitee I sekretär Boris Pastuhov. Esimesena võttis sõna sm. L. I. Brežnev. Saal kuulajälgis huviga. Mulle jäid kõige enam meelde mõtted: «Noorus, see on elu hommik», «Komsomolitöötajaks ei sünnita, neid kasvatatakse usaldus», «Meie olime inimkonna homse päeva tunnustajad ja ei tohi olla selles suhtes ükskõikseid», «Rahu teatepulk on noore põlvkonna käes», «Komsomoli auasi on muretseda rahva heaolu eest.»

B. Pastuhovi kõnest jäi meelde kõik: edu on seal, kus kõik probleemid lahendatakse komplekselt. Kõnes rõhutati, et oma tegemistes tuleb omada eesmärki, kindlat objekti, mille saavutamisse panna kogu oma hing. Teisiti öeldes — igatüüpe peab olema oma BAM.

Ülemaailmse rahundukogu esimehe Romesh Chandra sõnavõttust kajast mõte: noorsool on õigus elule.

Rahvusvahelise Üliõpilasliidu esimees Miroslav Stefan ütles: «Inimkonna õigused, mitte privileegid, on loodud just siin, Nõukogude Liidus...»

Ohtul toimus kongressi avakontsert. Olime väsinud ja küllastunud esimesest pikast tööpäevast ja arvasime, et ei suuga enam midagi vastu võtta. Kuid tehalepanu kasvas. Oli tore. Meid teritasid Sofia Rotaru, Lev Leštšenko, Aleksandra Pahmutova, David Tuhmanov, Dmitri Gnatjuk, Jossif Kobzon ja paljud teised.

Pärast kontserti avaldasime omi mõtteid «Rossijas». Mõtisklesime selle üle, et just me ei seelviibimine on suur õnnelik juhus, sest kuigi meie liiduvabariik on väike, on ta ometi Tallinnast Võrumi ja Peipsist saarteni täis töökaid ja tublisid inimesi. Ka nemed oleksid kahtlemata Eestit väärikalt esindanud.

Kongressi teine päev,

KOLMAPÄEV, 19. MAI

Meile algas see Eesti Raadio toimetaja Marje Lengi külas-käiguga.

Palees jätkus huvitavaid sõnavõtte kella 9-st 18.30-ni. Liiduvabariikide komsomolisekretäre sõnavõttud olid üldinformatiivsed; probleeme eriti ei käsitletud.

Kõlm korda on Liidu komsomolikongressidest osa võtnud malemaailmameister A. Karpov. Ta ütles muuhulgas, et kohati tehakse algust eksperimendiga — male õpetamisea alaklassides.

Sõna võttis ka NSVL kõrg- ja keskerihariduse minister sm. Jeljutin. Ta ütles, et ilma komsomoliorganisatsiooni abita oleks hariduse omandamine mõeldamatu, kehtiv on põhimõte: sulle pool ja mulle pool. Edaspidi võetakse suund sellele, et tudengid saaksid juba varem teada oma tulevase töökohta. See on kasulik nii õpingutele kui asutusele, samuti oleks siis võimalik tihendada sidemeid kooli ja ettevõtte komsomoliorganisatsioonide vahel.

Sõnavõttudest ma pikemalt ei kirjuta, sest kel sügavam huvi, võib neid leida vabariiklikest ajalehtedest ajavahemikus 19.—23. maini.

Vihma trotsides osalesime pioneeriorganisatsiooni 60. aastapäevale pühendatud pioneeride paraadil. Ohtul jagati delegatsioonidele kutsed kolme teatrisse: kontsert Suures Teatris, Kunstiteatris M. Satrovi «Nii võidame», Leninliku Komsomoli Teatris «Revolutsioonietüüd».

Tähistasime oma delegatsiooniga ETV noorte- ja lastesaadete peatoimetaja, delegaati Tõnu Kaljumäe sünnipäeva. Olgu küll televisiooniinimene, sai ta kingituseks väikese raadio. Päevakangelast tervitades ütles Andrus Lauren: «Kui peaksin tegema EÜE-s rühma, siis valiksin sinna meie delegatsiooni liikmed, sest olen veendunud, et nad on parim seltskond.»

NELJAPÄEVAL, 20. MAIL

jätkusid plenaaristungid. Rahvas oli tõõrütmi juba sisse elanud: kahe ja poole tunnised istumised, tunnine lõunavahepaus. Väiksemaid vahepausi võis kasutada mitmeti: kes käis bankisaalis midagi näkemas, kehtis oma kutsumuse seista komisabas, trügida suveniiri või kosmeetikaletis; kes moodustasid rahvusliku ringikese lauluks ja tantsuks, kes pidas tähtsaks sideteenistust, kongressi ajal tehtud fotode seiramist. Mõned lihtsalt lobisesid või põgenesid reporterite eest, võis silmitseda näitusi. Tegevusetuse üle kurta ei saanud. Rahvas oli internatsionaalselt kirju: tadžiki neiu-oma saja pika patsiga, grupid rahvariietes ja tübeteikades. kõlisesid metall-ehted.

Järg 4. lk.

30. MAIL ON KEEMIKUTE PÄEV

25 AASTAT PÕLEVKIVIKEEMIA JA SÜNTEESI PROBLEMLABORIT

AJALOOST

Tänane põlevkivikeemia ja sünteesi problemlabor loodi 1966. a. põlevkivikeemia ja tehnoloogia ning polümeeride sünteesi problemlaborite ühendamise teel. Neist esimene asutati märtsis 1957 ühena esimeste 22 problemlabori hulgas NSV Liidu ja teine mõned kuud hiljem. Seega võib põlevkivikeemia ja sünteesi problemlabor vaadata tagasi 25 tegevusaastale.

Esiolgu keskenduti põlevkiviõli koostise uurimisele, orgaaniliste ühendite ning põlevkiviõli analüüsilisele spektroskoopilistele meetoditele, põlevkivi utmisele ja utteproduktidele kasutusala leidmisele. Kasvas huvi molekulaarkomplekside vastu: põlevkiviõli on valdavalt just selliste ühendite segu. Samal ajal jõuti veendumusele, et põlevkivi utteproduktidest sobivad kõige enam keemiatööstuses kasutada kahealuselised fenoolid — alküülresortsiniidid, unikaalne tooraine liimvaikudele. Molekulaarkomplekside uurimise kogemusi kasutades jõuti alküülresortsiniidide ja formaldehüüdi vahelise reaktsiooni suunamise ja reguleerimise põhimõtteliselt uuele meetodile, mis sai aluseks liimvaikude tööstuslikule tehnoloogiale. Kõik sellel meetodil valmistatud vaigud ja liimid on tuntud nimetuse all DFK, tuletatud lähteainete esilähtedest difenool—formaldehüüd—kompleksimoodustaja. Laboris kasvas kiirelt vastavateemaliste uurimistööde osatähtsus.

Labori teematika pole olnud otseselt seotud õppetöoga, kuna instituudis puudus vastav eriala. Kontakt jäi siiski orgaanilise keemia ning ehitustehnoloogia kateedriga, peamiselt diplomitööde ja —projektide kaudu. 1979. a. avati puidutöötlemise tehnoloogia eriala. Meie labor oli uue kateedri loomise algaasiks. Üks lõik uurimistööst — puidu termokeemiline modifitseerimine ja liimide kasutamine puidutööstuses — on aga ühine nii kateedri kui laborile.

TÖÖST

Problemlabori uurimistematika on kontsentreeritud suunda «Külmaltkövenevate polükondensatsiooniliimide loomine». Plaanitud teemad on haaranud resortsiivaikude keemiat ja kasutamist. Suuna aktuaalsus on põhjendatud, sest:

- * resortsiivaigud on tänu headele omadustele asendamatud paljudel aladel, kuid nende laialdast kasutamist takistab sünteetilise resortsiini kõrge hind ja defitsiitsus;
- * eesti põlevkivi on unikaalne looduslik maavara resortsiini homoloogide tootmiseks;
- * laboris välja töötatud tehnoloogia võimaldas esmakordselt tööstuslikult toota liimvaikusid kohalikust toorainest. Uurimissuund kuulub ENSV sotsiaalse ja majandusliku arengu tähtsamate teadustööde plaani. Suuna eri lõikusi kordineeritakse NSVL TA prog-

sünteesi põhireaktsioonide kulgemise seaduspärasusi, on määratud keeruliste polümeerse te produktide keemilist koostist ja struktuuri, on sünteesitud rida uusi keemilisi ühendeid, on välja töötatud uute resortsiivaikude (eriti kõrgereaktiivsetest põlevkivi resortsiiniidest) sünteesi alused, on loodud uued resortsiivaikude retseptuurid ja sünteesi viisid, on välja töötatud nende tööstusliku tootmise tehnoloogiad, koos juurutavate organisatsioonidega on koostatud tehnilised dokumentatsioonid ja ka juurutatud, on määratud saadud vaikude, immutussegu, liimide ja sideainete füüsikalise-keemilised ja mehhaanilised omadused, nende liimide kasutamisevaldkonnad, on koostatud vastavad soovituselised juhendid.

Laboris on välja töötatud ka fenool—kautsüütüüpi mittekuivavate liimide retseptuure ja nende põhjal eriotstarbelisi kleepmaterjale. Need on kõrge adhesioonivõime ja ilmastikukindlusega, vastavalt vajadusele modifitseeritud mingi kindla omaduse saamiseks. Samuti on välja töötatud etinool—epoksiidvaikude alusel modifitseeritud, mida kasutatakse korrosioonivastaste värvadena.

TÖÖVAHENDITEST

Labori teadusüksuse teaduslikku lahendamist eeldab lisaks asjatundlikele töötajatele ka ajakohast uurimisaparatuuri. Teadusasutuse tänapäevase ta-

kasutamises teeme viljakat koostööd teiste instituutidega. Abi oleme saanud ENSV TA Keemia ning Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudilt, samuti NSVL TA Elementorgaaniliste Ühendite Instituudilt. Tänuksõnad ka oma maja füüsika kateedri, kes võimaldab meil kasutada skandeerivat elektronmikroskoopi.

Kõik see on meie teadureil lubanud sügavamalt tungida liimvaikude sünteesi, ajakohastanud meie erialaseid töid.

JUURUTAMISEST

Labori tegevusele on olnud alati omane teoreetiliste uurimuste sidumine rakenduslike tehnoloogiliste töödega. Uue vaigu või liimi väljatöötamise algul on juba selged nõuded, mis tulenevad tema edasise kasutusalast. Nii on olnud võimalik suhteliselt lühikese aja viia tulemused laborist tööstusesse.

Üks esimesi suuremahulisi juurutamisi oli 1960. aastal liimastiks DFK sünteetiliste põrandakatete paigaldamiseks. Järgnes laevaehtuses kasutatav soojusisolatsioonmaterjalide liim, millele esitati kõrged sanitaar-hügieenilised nõuded.

70-ndate aastate algul loodi vaik puidu omaduste parandamiseks. See võimaldas kombinatsioonid «Viisnurk» esimesena NSV Liidu juurutada modifitseeritud puidust kandiga sportsuusad. Tootmise jõudsid mittekuivavad liimid, mis leidsid tarbijaid laeva- ja tsiviilhitu-

Kohtla-Järvel ja Kiviõlis. Nüüd on neile lisandunud vastne liimvaikude tootmise tsehh Rapla KEK-i juures.

LEIUTUSEST, VÄLISSUHETEST

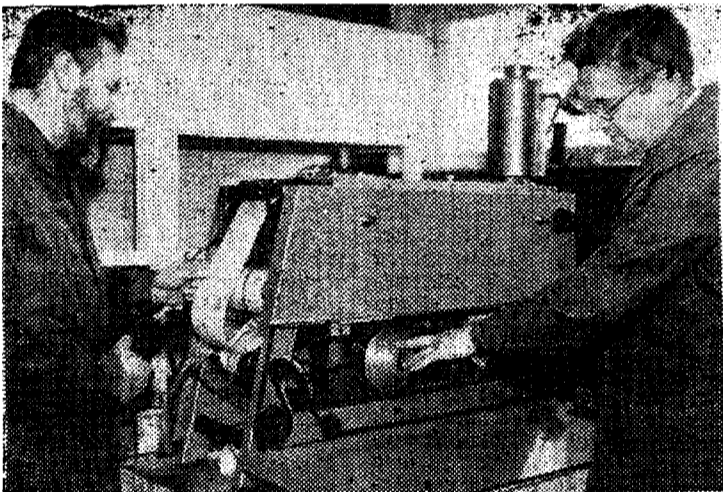
Vaikude mitmesugused retseptuurid ja valmistamisviisid on kaitstud autoritunnistustega (esimene taotlus autoritunnistuseks esitati 1960. aastal). Olime pioneeriks välispatenteerimisel: esimesed välisriikide patendid saime enne organiseeritud patenditeenistuse loomist instituudis. Küllaltki suur välispatentide arv, eriti arenenud riikidest, tähendab väljatöötatud lahenduste originaalsust.

Resortsiivaikude sünteesi ja kasutamise probleemide ülemaailmse aktuaalsuse tõttu on meie tööde vastu tuntud huvi mitmel pool. Teaduslike ettekannete ja loengutega on labori töötajad esinenud USA-s, Jaapanis, Soomes, Poolas, Bulgaarias, Ungaris. DFK-liimide eksponaadid on olnud mitmetel välisnäitustel Jaapanis, SDV-s, Ungaris, Mehhikos, Austrias, Itaalias jm.

Põhjalikud lahendused on saanud tähelepanu osaliseks paljudes välisfirmades: «Nagoya Oil Chemical» Jaapanis, «E. Priha» Soomes, «Isar-Rakoll» SFV-s, «CASCO» Rootsis, «Weyerhaeuser Co» USA-s jt. Kahe esimesega on sõlmitud litsentsilepingud. Jaapani firma sõlmis 1976. aastal lepingu ja 1978. a. lisalepingu DFK-liimide tootmise tehnoloogiat ostmiseks, samal aastal alustati ka tööstusliku tootmist. Firma tegeleb mitmete DFK markidega: ta on saanud häid tulemusi uutest valdkondades ja oluliselt laiendanud liimide DFK kasutusalasid. Soome firma «E. Priha» sõlmis 1979. a. eellepingu ja 1981. aastal litsentsilepingu liimi DFK-14 tehnoloogia ostmiseks, mis vastab maailmastandardile ühel kõige perspektiivsemal DFK-liimide kasutusala, liimitud puidust ilmastikukindlate kandekonstruktsioonide tootmisel.

Labor on olnud põhiliseks organisatoriks litsentsilepingute sõlmimisel ja täitmisel, tehniliste läbirääkimiste korraldamisel (10 korral Jaapani ja 2 korral Soome firmaga), vajaliku tehnilise dokumentatsiooni koostamisel, tehnilise abi osutamisel firmadele nii meil kui välismaal. Litsentsilepingute realiseerimiseks ostavad firmad toorainet meie põlevkivitööstusest. DFK-vaigud ja liimid on kaitstud ka vastava kaubamärgiga mitmetes välisriikides. Ei ole kahtlust, et tulevikus litsentsimüük DFK-liimide tehnoloogiale veelgi laieneb.

Kirjutanud
PEEP CHRISTJANSON
KARL KIISLER
HELVI SEPP
JÜRI TEDER

* Vanemteadurid J. Väbaoja ja S. Võsotski katsetavad uut masinat mittekuivava liimi kandmiseks kilematerjalidele. MEIDA JALASTI fotod.

* Tuumamagnetresonantspektromeetri juures on (vasakult) osakonnajuhataja J. Teder, vanemteadurid H. Oja ja A. Suurpere.

Alates 1966. aastast, mil Riikliku Teaduse ja Tehnika Komitee teadusliku nõukogu «Polümeerse materjalid rahvamajanduses» soovitusel labor spetsialiseeriti lahendama liimide sünteesi ja nende kasutamise probleeme, on esikohal külmaltkövenevate polükondensatsiooniliimide loomisega seotud teema. Fenoolse tooraine kaudu on saadud otsene side põlevkivitööstusega, uuringud fenoolse tooraine saamiseks ja selle omaduste hindamiseks.

rammiga «Puidu ümbertöötlemise ja kasutamise teaduslikud alused», NSVL Keemiatööstuse Ministeriumi kahe koordinatsiooniplaaniga polümeerse liimide ja fenoplastide osas, NSVL Riikliku Ehituskomitee programmidega uute ehituskonstruktsioonide ja progressiivsete veemajanduse süsteemide vallas, vabariigi põlevkivi kompleksse kasutamise programmiga.

Uurimistööd tehakse laboris komplekselt. On uuritud vaigu

seme ja võimete üheks näitajaks on seadmete maksumus ühe teaduri kohta — hea varustatuse juures 20—30 tuhat rubla. Meie laboris on see summa küll väiksem, kuid viimastel aastatel märgatavalt kasvanud. Hangitud on mitmeid ajakohaseid seadmeid liimvaikude füüsikalise-keemilisteks (tuumamagnet-resonants-spektromeeter, vedelik-kromatograaf, derivatograaf) ja füüsikalise-mehaanilisteks (tõmbe-survemasinad) uurimisteks. Teadusaparatuuri

ses, aparaadi- ja elektrimasinaehituses. Sideainet mineraalvattmattide tootmiseks hakati kasutama Kiievi kombinatsiooni «Stroindustrija». 1980. aasta algul sai eluõiguse puitkandekonstruktsioonide liim, mida kasutatakse reas tehastes kogu NSV Liidu. Varti on tootmise jõudmas «Mistra»-tüüpi vaipkatete paigaldamiseks sobiv liim.

DFK-vaikude ja liimide valmistajateks olid pikka aega põlevkivitöötlemise ettevõtted

* ARVE * ARVE * ARVE *

KAADER

- * 31 töötajat, neist 7 teaduskraadiga.
- * TPI-kuldmärk:
Dagmar Aherma — töötanud instituudis 36 aastat,
Inge Ründal — 29 aastat (praegu pensionär),
Svjatoslav Võsotski — 28,
Hindrek Tamvelius — 26,
Aimi Reispere ja
Karl Kiisler — 25 aastat.

* ARVE * ARVE * ARVE *

TEADUSTÖÖ TULEMUSED PÕHITEMAATIKA ALAL

- * Avaldatud artikleid — 238 (1975. aastast alates 123, sealhulgas 22 välismaal); osa artikleid välja antud 4 teemaatilise kogumikuna, kirjastamisel 1
- * Kaitstud kandidaaditöid — 19.
- * Autoritunnistusi — 34,

* ARVE * ARVE * ARVE *

patente 16 välisriigis — 47.

- * Müüdnud litsentse 10 leiutise kasutamiseks kahte välisriiki.
- * DFK kaubamärk kaitstud 6 riigis.
- * Konverents korraldatud 4 (neist üks oli 1. üleliiduline liimide ja liimimise tehnoloogia konverents), igast konverentsist võttis osa üle

* ARVE * ARVE * ARVE *

40 organisatsiooni väljastpoolt vabariiki.

- * Korraldatud IV polümeeride vananemise ja stabiliseerimise suvekool-seminar koos NSVL TA ja NSVL MN Riikliku Teaduse ja Tehnika Komitee vastavate nõukogudega.
- * Esinetud konverentsidel 6 välisriigis aastail 1978—1981 12 ettekandega.

* ARVE * ARVE *

ERGUTUSED.

- * Nõukogude Eesti preemia teaduse ja tehnika alal 1967. aastal kollektiivile:
Agu Aarna
Karl Kiisler
Ilja-Ragnar Auriste
Peep Christjanson
- * ENSV teenelise leiutaja aunimetus 1979. aastal Karl Kiislerile.
- * Üleliidulise rahvamajandusnäituse medaleid saadud 29.

* USBEKI ETÜÜDID *

Fotod: SVEN ARBET
Tekst: URMI REINDE

Tööraha püha pärastlõuna ja terve 2. mai veetsime Karankulis. See on umbes tunni tee linnalähirongi sõitu Taškendist ja seal on mäed. Mägesid on küll vististi terve Usbekimaa täis, aga meid viisid Larissa ja Irina koos oma sõprade Sergei ja Ildariga just Karankuli. Taškendist sõidetakse mägedesse, nagu meil minnakse randa. Aga mäed pole rand: päikesele (ahvatlevale, kuid salakavalale!) lisandub veel füüsiline koormus ja vesi on suurim defitsiit. Vee väärust õpidki lõunas ümber hindama ja võtad oma uue teadmise kokku lühidalt: vesi on elu.

Mäed ja telgiga öö seal, päikese loojang ja kuidagi kummaliselt kummuli kuu, kitarri-ga Usbeki tudengid ja lõkkel valmis tehtud mäitsev rahvus-toit — romantikavaesele eestlasele peaks siit jätkuma pikalt. Feeling'ut, noh.

Aga eesliga väikemehed sõita ei lubanud. Sven küll palus, vähemalt pildistamise jaokski. Kaubale kahjuks ei saadud. Nemad tegutsesid matkajate järelt koristamise tänuväärse ametis, sest maha jäi igasugust kraami täis konservidest ja tervetest leivapätsidest tühjade pudeliteni. Väga otstarbekas oli see kõik eesli selga laduda ja siis hõigates mägedest alla kappata.

Korra istusime Sveniga koge-mata valesse trolli ja see keeras peatänavalt kõrvale. Önnētuseks sattus päris pikk peatu-sevahe ja väljudes pidasime plaani vastassuunas tagasi sõita. Kuuldes aga, kuhu suunuda kavatseme, soovitati otse-teed. Läksimegi. Ja sattusime nagu hoopis teise linna, mis hakkas rohkem sarnanema meil kinnistunud ettekujutusele idamaast — kitsad akendeta täna-vad, tänavade poole vaid uks, ta-valiselt suletud, mis viib rohe-lisse ja kutsuvasse siseõue, mi-da võõra pilgu eest hoolega varjatakse. See erines juba märgatavalt suurlinlikust mü-rarohkest Taškendist, kus 2 miljonit elanikku ja 80 rah-vust.

Taškent on tore linn, aga idamaad polnud me ikka veel näinud, kuigi jooksis juba kuues Usbeki-päev. Hankisime

lennupiletid Samarkandi. Meile tehti selgeks, et sõita Usbeki NSV-sse ja mitte näha Samarkandi, Buhhaarat, Hiivat või vähemalt üht neist minevikupärlitest, on patt. Niisiis valisime Samarkandi, seda enam, et teadsime seal olevat ülikooli, kel meie TRÜ-ga head sidemed.

Enne Taškendist lahkumist käisime veel kord läbi PI komsomolikomiteest. Huvasti jätm-as ja Sašaga pikemat juttu ajamas. Ta rahuldus meie teadasaamisvajaduse järgmistel teemadel.

* TašPI-is on 14 profileerivat teaduskonda. Ehitusteaduskondi on kaks: inseneriehitus- ja arhitektuurikallakuga.

* Taškendis on üldse 19 kõrg-kooli, Usbekis aga veel üks Polütehniline Instituut, Ferganas. (Ka selle kõrgkooliga on TPI-l head suhted, möödunud aasta meie RSP-l külastas meid kogu-ni Fergana PI rektor isikli-kult.)

* Suviste üliõpilasrühmade liikmeid on TašPI-s 2000. Poo-led neist linnas või linnalähe-dases oblastis, pooled väljas-pool vabariiki või Ungaris, Tšehhoslovakkias, Saksa DV-s.

Konkursiga täidetakse välja-poolle sõitvad rühmad: Tjume-nisse, Altaiisse, välismaale. Lä-hedale eriti ei taheta. Ka seal «sõidib» komsomol rektoraadi-ga, et osa tudengeid praktikalt maha võtta ja malevasse saa-

teaduskondadest saab ka välis-maale sõita rohkem tudengeid.

* TašPI-s õpib rohkesti vä-lismaalasi, põhiliselt Aasia, Aaf-rika ja Ladina-Ameerika maa-dest.

* Rahvamalev instituudis on 5000-liikmeline, iga päev tegut-seb sada operatiivrühma.

* TašPI-s on 60 mittekom-munistlikku noort, needki va-nemad, kes komsomolieast väl-ja langenud.

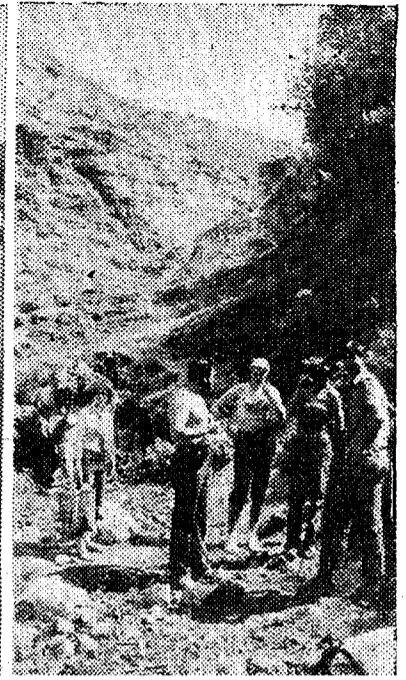
* Oktoobris-novembris ollak-se kogu instituudiga puuvilla korjamas. See on seal üldrah-valik üritus, igatüüpe südameasi. Ka riiklikult väga tähtis üles-anne, sest üks kg puuvilla hin-natakse välisriigis võrdseks ühe puuda nisuga.

Muide, meilgi tuntud sõna PAHTAKOR tähendab meie keeli puuvillakorjajat.

*

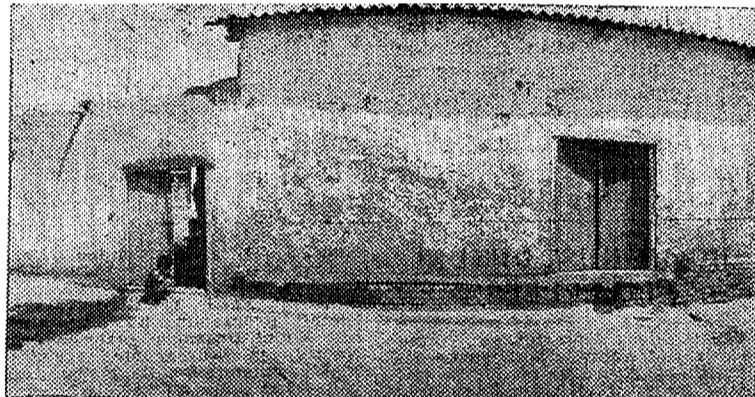
Tere, Samarkand! Suhtlesime ülikooli komsomolikomitees (seal on igal teaduskonnabürool oma ruum, oh mis luksust!) ja kibelesime linnaga sinapeale jõudma, sest aega hakkas na-piks jääma.

Registan, 2500-aastase Samar-kandi süda. Et mõista ja tun-da, peab seal ise olema. Eriti kolmapäeva, laupäeva või pühapäeva õhtuti, kui Registanis korraldatakse etendus-show või kuidas nähtud nimetadagi. Ida-maine muusika pluss tekst (kas inglise, saksa või vene keeles).

* Ega see eeslike nii nukker vist polegi, kui pealt paistab. 40° kuuma ja möödakõndi-vad noored — huvitav ka. Peremees on majja sisenenud ja tähtsa kodulooma aia äär-de kinni sidunud. Meile hea vaadata ja pildistada.

* Mäed ja meid: Sergei, Irina, Viktor Strizak, Urmi, Larissa, Ildar, Sven muudugi juurde-mõeldav. Päike on erk, salaka-val, ahvatlev. Pärast oli valus.

* Tänapäeva meenutavad neil tänavatel vaid teleantennid, mis üle salapäratsevate, õue varjavate müüride kõrguvad. Ukse normaalseis on suletud.

* Registani peremees, roosiaia aednik Muhtar Urgunov, rah-vuselt tadžikk. Oksalt lõigatud ja lahkest südamest kingi-tud roosiõis püsis peos palava päikese käes elavana peaaegu kogu pika Samarkandi-päeva.

ta. Välisrühmadega komplekteeri-misel tuleb teha valik 18,5 tu-hande tudengi hulgas, kohti on ju ainult 45. Automaatselt jää-vad välja esimene ja viimane kursus. Teaduskondade vahel käib pidev sotsialistlik võistlus, esimestele kohtadele tulnud

Registani ja kõiki teisigi aja-loost meieni säilinud mälestus-märke peab ilmingimata vaatama hilisõhtul, kui on hämar, vaikne, ja tänapäevamüra ei pääse segavalt mõjule. Selle-poolsest meil vedas, et jõudsime juhuslikult Samarkandi just õhtul ja programmipäeval. Ela-

mus on unustamatut. Efekti süvendab seegi, et tutvusime n.-õ. Registani pere-mehega, kes tegelikult on küll Registani roosiaia aednik. Elab ta kohe sealsamas esimeses ma-jas Registani kõrval, ning ta kutsus meid, kaugelt tulnud, programmi lõppedes enda juur-

de. Öhtujutt koos plaalitäite teega ei tahtnud lõppeda, ja järgmi-se päeval otsisime ta taas üles. Pildistamiseks. Sest üks ole uhke näidata, et näe, Registani peremees, ja rääkida, et olime tema külalised, Usbeki südame külalised.

NALJANATUHE

Pakume valiku naljalugusid (au-torid, kõik tudengid!) meie maa-teiste kõrgkoolide ajalehtedest, kel-le toimetustele TP-i head side-med.

SAJANDI RÖÖV

Röövlisõjaga kätte sattus sa-lajane info: ühes instituudis on loodud vedelik, mille sissehin-gamisel muutub inimene kaks, kolm, aga vahel ka neli korda targemaks.

Röövlisõjaga pealik imestas: «Selline vedelik tudengitele?! Milleks?»

Oli vaja viivitamatult pääs-ta maailm kohutava tarkuse küüsis. Röövlid otsustasid: ve-delik tuleb viivitamatult varas-tada, asuda ise selle tootmisle ja müüa seda heroini hinna-ga.

Instituuti komandeeriti kõige kogenum röövel.

Teel töötas komandeeritu välja üksikasjaliku plaani. Na-gu ta kuulnud oli, toodeti ime-vedeliku maa-aluses laboris ja hoiti seitsme luku taga. Röö-vel otsustas labori lattu sisse tungida elektrikäru juhina, ja siis...

Kõik osutus palju lihtsamaks. Labori uksele oli ees ainult üks lukk. Konspiratsiooni mõttes

astus röövel instituudi üliõpila-seks ja hakkas aktiivselt osale-ma UTÜ tegevuses sellesama labori juures. Bändele saatis ta telegrammi: «Eesmärk on käega katsuda. Punkt. Oodake. Punkt.»

Röövlid ootasid ja jäidki ootama.

Komandeeritu nuusutas labo-ris töötades kogemata ise ime-vedeliku ja ... astus aspiran-tuuri.

A. BEGUNOV
(Tšeljabinski PI ajalehest «Politehnitseskije kadrõ»)

PETROVI PARADOKS

Paitav aprillipäike naeratas Petrovile vastu, kui too insti-tuudi poole sammus. Täna esi-mest korda kolme aastat jooksul ei jäänud Petrov hiljaks. Ta võttis kiirustamata jope sel-jast, andis selle riidehoidu ja läks rahulikult trepist üles nel-jandale korrusele.

Täna ei kartnud Petrov ise-gi dotsent Zverjovi, kes iga kord talle ta alustamata kur-susetööd meelde tuletas. Petrov oli täna nii enesekindel nagu ei kunagi varem. Eile oli ta saanud eksmati. Nüüd läks ta oma lemmikõppejuu juurde viimasele visiidile ja hüvasti jätma grupikaaslastega. Tal oli hea olla!

Grupp võttis teda vastu ovat-sioonidega. Miks ka mitte! Tä-na tuli Petrov ise kohale, keegi ei pidanud talle helistama, teda paluma ega ähvardamal Petrov kannatas soliidses rahus ära kaaslaste juubeldavad hüü-deid ja võttis kiirustamata istet. Ta tundis end suurepäraselt!

Tuli õppejõud, heitis Petro-vile hellitleva pilgu ja alustas loengut. Petrovil, erinevalt oma kursusekaaslastest, polnud enam vaja maha kirjutada laboritöid, otsida kursuseprojekti tarvis joonestajat... Petrov võis se-gamatult ja puhta südame-tunnistusega loengut jälgida. Ja ta ei lasknud ühtki sõna kõrvust mööda. Kõik, millest õppe-jõud rääkis, oli talle lihtne ja arusaadav. Ta tundis end suu-repäraselt!

Teise paari Petrov ei läinud. Talle ei saanud ju enam aval-dada noomitust põhjusest puu-dumise pärast. Ta tahtis veel kord oma silmaga näha paberilehekest, mis oli teda vabasta-nud Tantalse piinadest. Petrov ei kiirustanud. Aeglaselt, iga sõna rõhutades, pomises ta omaette: «... eksmatrikuleeri-da õppedistsipliini rikkumise tõttu...» Petrov naeratas. Tal oli hea!

Petrov jõudis dekanadi tea-detetahvlini. Aga... mis see

siis oli?! Tahvilil polnud aksmat-rikerilehekest tema eksmat-rikuleerimise kohta! Käskkirja ei olnud!

Petrov mõtles pisut ja astus siis dekanadi uksest sisse.

«Petrov, miks te loengul ei ole?» küsis dekaan karmilt.

«Aga mul on ju eksmatt, ju-ba eilsest,» pomises Petrov lootusrikkalt.

«Ah te mõtlete seda käskkir-ja?» imestas dekaan.

«Käskkirja jah,» kinnitas Petrov.

«Eile, Petrov, oli 1. aprill, ja me lubasime endale väikest nal-ja. Pealegi olime kindlad, et te kooli ei ilmu, veel vähem aga tulete dekanadi juurde käskkirju lugema,» ohkas dekaan.

Petrov mõistis, et tema suur õnn oli osutunud üürikeseks. Ohates väljus ta dekanadist. Ja kui hästi oli ta end tund-nud!

Dekaan ohkas samuti, võttis kaante vahelt käskkirja, vaatas seda, ja talle meenus, et nõoru-ses oli ta olnud täpselt sama-sugune nagu Petrov. Siis tõm-bas ta käskkirja pooleks. Ja ta hakkas kohe väga hea!

I. KRESTJANINOVA
(Läpetski Polütehnilise Instituudi ajalehest «Politehnik»)

HÄIRITUS

Jälle see seminar... Siseneb TEMA.

Küll on kiire taga, juba ku-kub, küsimal... Vabatahtlikuid pole. Selge see. Närveidab, lap-pab pabereid. Mis ma talle kokku vahutan, kui juhtub kü-sima...? Rahu, ainult rahul Maia! Maia on meil tub-li, pool ööd tuupis, pool õpikut kirjutas ümber. Minuti 20—25 on hooleta. Suurepärase! Pool sokki jõuan selle ajaga valmis. Üks silm, teine... Issand! Küll see Maia vahutab, ei lase kes-kenduda. Naagu automaadist pa-neh.

TEMA pole vist rahul, jälle küsib. Mis tal veel vaja on? «Hea küll,» ütleb TEMA, «aga kui vaatame seda küsimust teisest küljest...» Teisest kül-jest... Miks teistest? Vaata tei-sest või kolmandast, nagu nii keegi ei vaata õigesti. Ei taju tal seda lootagi. Näed sa, Maia on midagi raamatust üles leid-nud, vehib käega. Ju jättis öösel unise peaga paar lehe-külge vahele.

Peab vist varda ära peit-ma, TEMA vahib kahtlaselt siia poole.

Läheb ära. Väga hea. Ük-silm, teine, kolmas...

A. BUZOKIN
(«Permski universitet»)

